

UDENRIGSMINISTERIET

Indlæg til udenrigsministeren

Samråd I d. 25. april 2024

Enhed:

MENA

Sagsbehandler:

Dato:

22.04.2024

Sagsnummer:

Bilag:

Kørenotits

Samrådsspørgsmål

Beredskabskatalog

One-pager

Talepunkt

Tak for ordet og det stillede spørgsmål.

Jeg vil gerne starte med at takke for spørgernes tilgang, hvor der både er fokus på Israel og Hamas. Ingen tvivl om, at der pågår en vigtig og vanskelig dialog med Israel om situationen i Gaza, og ikke mindst de katastrofale humanitære forhold. Men samtidig må vi ikke glemme Hamas' ansvar for den fastlåste situation. Og der er også brug for at lægge pres på Hamas til at indgå en våbenhvile og frigive de israelske gidsler.

Som alle i dette rum er bekendt med, er den humanitære situation i Gaza meget alvorlig og det er tydeligvis noget, der optager både Regeringen og Folketinget meget. Drøftelserne af de tre beslutningsforslag vedrørende Israel og Gaza alene i sidste uge vidner herom.

Den humanitære situation har desværre længe været meget alvorlig og den seneste eskalation mellem Iran og Israel vidner også om den aktuelle risiko for yderligere eskalering af konflikten.

I Gaza alene har mere end 34.000 palæstinensere nu mistet livet og 1,7 mio. mennesker, svarende til 75% af befolkningen, er fordrevet. Og FN vurderer, at hele Gazas befolkning lever under ekstrem fødevarer usikkerhed og advarer om risikoen for hungersnød i det nordlige Gaza.

Vi har været klare i vores fordømmelse af Hamas og i vores kraftige opfordring til at frigive gidslerne, ligesom vi fra starten af konflikten har insisteret på, at Israel skal overholde den humanitære folkeret og beskytte civile. Det har vi løbende taget op i vores dialog med Israel både bilateralt og via EU. Og vi har haft fokus på at hjælpe de civile palæstinensere. Vi presser på for øget humanitær adgang, og vi har givet ekstraordinære humanitære bidrag. Og samtidig har vi fra dansk side været meget aktive i spørgsmålet om finansiering til UNRWA.

Kendelserne fra Den Internationale Domstol understreger situationens alvor.

Den oprindelige kendelse fra den 26. januar pålægger Israel at træffe enhver mulig foranstaltning for at forhindre handlinger, som kan være i strid med folkedrabskonventionen, herunder drab på civile palæstinensere, som kan føre til en hel eller delvis ødelæggelse af befolkningen i Gaza.

Derudover skal Israel træffe foranstaltninger for at forhindre og straffe al offentlig tilskyndelse til folkedrab. Konkret skal Israel sikre levering af den nødvendige humanitære bistand for at forbedre de kritiske livsvilkår for den palæstinensiske befolkning i Gaza.

På baggrund af en fornyet anmodning fra Sydafrika har Domstolen herudover den 28. marts enstemmigt beordret Israel til at samarbejde med FN om øjeblikkeligt at sikre den tilstrækkelige mængde af nødhjælp kommer ind i Gaza, blandt andet ved at åbne flere grænseovergange. De seneste foreløbige foranstaltninger udgør en specificering af de konkrete forpligtelser, som Domstolen har pålagt Israel for at afværge den humanitære katastrofe.

Som jeg har understreget ved flere lejligheder, støtter Danmark Den Internationale Domstol som FN's primære juridiske organ. Og det var også i det lys, at jeg efter den første kendelse omtalte den som en "løftet, juridisk pegefinger". Vi forventer selvfølgelig, at Israel lever op til sine forpligtelser.

Det siger vi fra dansk side, men det siger vi også sammen med EU i konklusionerne fra Det Europæiske Råd den 21. marts og senest den 17. april.

En anden klar illustration af situationens alvor – og behovet for et sporskifte fra israelsk side – var vedtagelsen af en resolution i FN's Sikkerhedsråd den 25. marts, som krævede en øjeblikkelig våbenhvile under ramadanen samt øjeblikkelig og betingelsesløs løsladelse af alle gidsler. Sikkerhedsrådet understregede ligeledes behovet for at øge den humanitære bistand og kræver alle barrierer for uddeling af humanitær bistand fjernet.

Selvom det desværre ikke lykkedes at opnå en aftale om våbenhvile under ramadanen, var vedtagelsen af resolutionen historisk, idet alle 10 indvalgte medlemmer var penneførere på resolutionen. Men også USA's afståelse er med til at sende et klart signal fra det internationale samfund til Israel om, at der er behov for at ændre kurs. Og det er vi fra dansk side helt enige i.

Lige nu er et af de store problemer, at der ikke kommer nok nødhjælp ind i Gaza. Der er samtidig store problemer med at få nødhjælpen frem *inde* i Gaza. Adgangen til især det nordlige Gaza er stærkt udfordret blandt andet grundet manglende israelske tilladelser og manglende sikkerhed for de humanitære aktører.

Både Danmark og EU har over for Israel understreget det presserende behov for flere grænseåbninger, øget effektivitet ved grænseovergangene og bedre distribuering af nødhjælpen. Øget humanitær adgang står også højt på dagsordenen i drøftelserne med bl.a. USA og centrale arabiske lande.

Udfordringen gælder fortsat, også selvom Israel har annonceret forbedringer, bl.a. ved åbning af grænseovergangen Erez til det nordlige Gaza samt åbning af Ashdod-havnen i Israel. Det er nu afgørende, at der bliver leveret tilstrækkeligt på de israelske løfter.

Ud over vores pres for en våbenhvile og for at få mere nødhjælp ind, har Udenrigsministeriet den 25. marts 2024 yderligere skærpet tilgangen til eksport af militært udstyr og dual-use produkter til Israel. Dermed er vi gået fra en allerede restriktiv tilgang til en meget restriktiv tilgang i vurderingen af konkrete sager [om eksport til Israel]. Derudover fortsætter vi med den massive humanitære støtte til civilbefolkningen i Gaza. I 2023 ydede Danmark 280 mio. kr. i humanitær støtte til Palæstina-krisen. I 2024 har Danmark samlet set støttet med 242 mio. kr.

Nu til den del af samrådsspørgsmålet, som omhandler Hamas.

Som bekendt har regeringen siden 7. oktober været meget tydelige i vores fordømmelse af terrorangrebet mod Israel og Hamas' fortsatte tilbageholdelse af gidsler.

Hamas har et kæmpe ansvar for den katastrofale situation i Gaza. Men Hamas er en terrororganisation, hvilket selvsagt påvirker, hvordan vi kan lægge pres på dem. Hamas er allerede på EU's terrorliste, og EU har tidligere på året vedtaget yderligere sanktioner mod Hamas. EU har også netop vedtaget yderligere sanktioner mod Hamas for seksualiseret vold – alt sammen sanktioner, som Danmark har støttet aktivt op om. Fra dansk og EU's side har vi ingen kontakt med terrororganisationen Hamas, så her må vi forlade os på dialogen mellem de aktører, som har kontakten, og som lige nu forsøger at mediere en aftale mellem Israel og Hamas.

Afslutningsvis vil jeg gerne understrege, at regeringen vil fastholde den aktive tilgang, både bilateralt og via EU, for at afhjælpe den katastrofale humanitære situation og få en humanitær våbenhvile på plads. Det gælder også i forhold til at sende et entydigt budskab til Israel om ikke at igangsætte en militær landoffensiv i Rafah, som under de nuværende omstændigheder vil kunne få helt uoverskuelige konsekvenser. Det har også både EU og USA klart understreget.

Endelig må vi ikke glemme, at en to-statsløsning er den eneste måde at sikre varig og bæredygtig fred – også selvom det lige nu kan se svært ud.

Og her skal vi sammen med EU og andre gode kræfter, ikke mindst USA og vores arabiske partnere blive ved med at søge efter løsninger, så vi på sigt kan genstarte en fredsproces hen imod en to-statsløsning.

Tak for ordet.